
OBSAH

Seznam zkratk	12
O autorech	13
Úvod	15
1 Základní principy daně z příjmů fyzických a právnických osob	17
1.1 Vymezení pojmu „daň“	17
1.2 Legislativní východiska	18
1.3 Členění zákona o daních z příjmů	20
1.4 Další právní předpisy související se zdaněním příjmů fyzických a právnických osob	21
1.5 Daňové subjekty	23
1.5.1 Poplatníci daně z příjmů fyzických osob	25
1.5.2 Poplatníci daně z příjmů právnických osob	25
1.5.3 Smlouvy o zamezení dvojímu zdanění	27
1.5.4 Zdroj příjmů u nerezidentů	27
1.6 Registrace k daním z příjmů	29
1.6.1 Registrační povinnost poplatníka daně z příjmů fyzických osob	30
1.6.2 Registrační povinnost poplatníka daně z příjmů právnických osob	31
1.6.3 Registrační povinnost plátce daně	32
1.7 Registrace u správy sociálního zabezpečení a zdravotní pojišťovny	32
1.8 Zdaňovací období	33
1.9 Daňové příznání k dani z příjmů a lhůty pro jeho podání	35
1.9.1 Povinnost podat daňové příznání k dani z příjmů fyzických osob	38
1.9.2 Povinnost podat daňové příznání k dani z příjmů právnických osob	41
1.10 Vyměření daně	43
1.11 Doměření daně	44
1.12 Lhůta pro stanovení daně	45

1.13	Úprava prekluzivní lhůty v § 38r zákona o daních z příjmů.	50
1.14	Splatnost daně	52
1.15	Zálohy na daň	53
1.16	Lhůta pro placení daně	56
2	Metodika stanovení základu daně a daňové povinnosti fyzických a právnických osob	58
2.1	Metodika stanovení základu daně a daňové povinnosti u poplatníků – fyzických osob	58
2.1.1	Příjmy ze závislé činnosti (příjmy ze zaměstnání a funkční požitky)	70
2.1.1.1	Vymezení příjmů, které jsou předmětem daně.	70
2.1.1.2	Nepeněžní příjmy, které jsou předmětem daně	72
2.1.1.3	Příjmy, které nejsou předmětem daně	73
2.1.1.4	Příjmy, které jsou od daně osvobozeny	75
2.1.1.5	Stanovení základu daně	78
2.1.1.6	Prohlášení k dani	81
2.1.1.7	Výpočet zálohy na daň dle § 38h zákona o daních z příjmů	82
2.1.1.8	Samostatný základ daně podle § 6 odst. 4 zákona o daních z příjmů	84
2.1.1.9	Roční zúčtování záloh na daň z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti a daňového zvýhodnění.	85
2.1.2	Příjmy ze samostatné činnosti	86
2.1.2.1	Stanovení obecného základu daně	87
2.1.2.2	Evidenze nezbytná pro zjištění základu daně.	88
2.1.2.3	Podmínky vedení účetnictví u fyzických osob.	88
2.1.2.4	Podmínky vedení daňové evidence u fyzických osob	90
2.1.2.5	Vedení záznamů o příjmech a evidenci pohledávek	93
2.1.2.6	Daň stanovená paušální částkou.	95
2.1.2.7	Problematika podnikání manželů.	97
2.1.3	Příjmy z kapitálového majetku	97
2.1.4	Příjmy z nájmu.	98
2.1.5	Ostatní příjmy	99
2.2	Metodika stanovení základu daně a daňové povinnosti u poplatníků – právnických osob	103
2.2.1	Obecné principy stanovení základu daně a daňové povinnosti	103

2.2.1.1	Obecný základ daně	107
2.2.1.2	Samostatný základ daně	109
3	Nezdanitelné části základu daně a položky snižující základ daně	111
3.1	Nezdanitelné části základu daně	111
3.1.1	Bezúplatná plnění (dary)	111
3.1.2	Úroky z hypotečního úvěru či z úvěru ze stavebního spoření.	117
3.1.3	Příspěvky na penzijní připojištění se státním příspěvkem, doplňkové penzijní spoření a další obdobné produkty . . .	123
3.1.4	Příspěvky na soukromé životní pojištění	126
3.1.5	Členské příspěvky odborové organizaci	130
3.1.6	Úhrada za zkoušky ověřující další vzdělání	130
3.1.7	Závěrečné poznámky k nezdanitelným částem základu daně u fyzických osob	131
3.2	Položky odčitatelné od základu daně	132
3.2.1	Daňová ztráta	132
3.2.1.1	Základní podmínky uplatňování daňové ztráty dle § 34 odst. 1 a § 38n zákona o daních z příjmů . .	132
3.2.1.2	Specifické podmínky uplatňování daňové ztráty dle § 38na zákona o daních z příjmů	134
3.2.2	Projekty výzkumu a vývoje	138
3.2.3	Podpora odborného vzdělávání	140
3.2.3.1	Pořízení majetku na odborné vzdělávání	141
3.2.3.2	Výdaje vynaložené na žáka nebo studenta.	143
3.2.4	Položky snižující základ daně pro veřejně prospěšné poplatníky	143
3.2.5	Závěrečná poznámka k položkám odčitatelným od základu daně u fyzických osob	143
4	Slevy na dani pro fyzické a právnické osoby	144
4.1	Zaměstnávání osob se zdravotním postižením	144
4.2	Investiční pobídky	147
4.3	Osobní slevy na dani	149
4.3.1	Sleva na poplatníka	149
4.3.2	Sleva na manžela/ku	149
4.3.3	Sleva na invaliditu	154
4.3.4	Sleva pro zdravotně postižené	154
4.3.5	Sleva na studenta	154

4.3.6	Sleva za umístění dítěte	158
4.3.7	Sleva na evidenci tržeb	159
4.3.8	Daňové zvýhodnění na vyživované dítě	160
4.4	Závěrečné poznámky ke slevám na dani u fyzických osob	163
5	Principy posuzování daňové účinnosti vybraných výdajů (nákladů)	164
5.1	Obecné principy posuzování účinnosti daňových výdajů (nákladů)	164
5.2	Nakládání s majetkem poplatníka z hlediska daně z příjmů	168
5.2.1	Odpisy dlouhodobého majetku	168
5.2.1.1	Odpisovaný dlouhodobý hmotný majetek	169
5.2.1.2	Odpisovaný dlouhodobý nehmotný majetek	172
5.2.1.3	Technické zhodnocení dlouhodobého hmotného majetku	173
5.2.2	Problematika zásob z hlediska daně z příjmů	174
5.2.3	Daňové odpisy hmotného majetku odpisovaného dle účetních předpisů metodou komponentního odpisování	178
5.2.4	Vyřazení majetku a s tím spojené daňové důsledky	180
5.2.4.1	Vyřazení odpisovaného dlouhodobého hmotného majetku	180
5.2.4.2	Vyřazení neodpisovaného dlouhodobého hmotného majetku	184
5.2.4.3	Vyřazení odpisovaného a neodpisovaného dlouhodobého nehmotného majetku	185
5.2.5	Tvorba rezervy na opravy hmotného majetku	186
5.3	Finanční leasing versus nájem	189
5.3.1	Podmínky pro uznání finančního leasingu ve výdajích (nákladech) poplatníka	189
5.3.2	Nájem	202
5.3.3	Technické zhodnocení majetku provedené nájemcem	202
5.3.4	Technické zhodnocení provedené na majetku pořízeném na finanční leasing	212
5.3.5	Technické zhodnocení majetku u podnájemce	213
5.4	Pravidla nízké kapitalizace	213
5.4.1	Jak určit vztah spjitosti mezi dlužníkem a věřitelem?	216

5.4.2	Jak určit výši nedaňových úroků, resp. finančních výdajů (nákladů)?	219
5.4.3	Úroky placené do zahraničí z hlediska testu nízké kapitalizace	226
5.5	Paušální výdaj na dopravu	227
5.6	Opravné položky k pohledávkám a odpis pohledávek	230
5.6.1	Opravné položky k pohledávkám	230
5.6.1.1	Opravné položky za dlužníky v insolvenčním řízení (§ 8 zákona o rezervách)	231
5.6.1.2	Opravné položky k nepromlčeným pohledávkám splatným po 31. 12. 1994 (pohledávky tzv. nového bloku podle § 8a zákona o rezervách)	233
5.6.1.3	Opravné položky k nepromlčeným pohledávkám po splatnosti rozdělené podle rozvahové hodnoty k datu jejich vzniku (§ 8c zákona o rezervách)	235
5.6.1.4	Opravné položky z titulu ručení za celní dluh (§ 8b zákona o rezervách)	236
5.6.2	Odpis pohledávek	238
6	Transformace výsledku hospodaření na základ daně poplatníka	241
6.1	Základní princip	241
6.2	Úpravy výsledku hospodaření a základu daně v rámci daňového přiznání k dani z příjmů právnických osob	243
6.3	Praktické příklady	252
7	Specifické daňové případy u fyzických osob	257
7.1	Specifika stanovení základu daně včetně povinnosti platit sociální a zdravotní pojištění	257
7.1.1	Optimalizace daňové povinnosti	257
7.1.1.1	Rozdělování společných příjmů a výdajů	257
7.1.1.2	Výpočet příjmů spolupracujících osob	260
7.1.2	Základní povinnosti z hlediska sociálního a zdravotního pojištění	262
7.2	Problematika přechodu z uplatňování skutečných výdajů (nákladů) na paušální výdaje a naopak	264
7.2.1	Úpravy rozdílu mezi příjmy a výdaji v důsledku změny způsobu uplatňování skutečných výdajů na paušální výdaje	265

7.2.2	Úpravy rozdílů mezi příjmy a výdaji v důsledku změny způsobu uplatňování paušálních výdajů na skutečné výdaje . . .	267
7.3	Problematika přechodu z daňové evidence na vedení účetnictví a naopak	268
7.3.1	Přechod z daňové evidence na vedení účetnictví	268
7.3.2	Přechod z vedení účetnictví na vedení daňové evidence	271
7.4	Solidární zvýšení daně	272
7.4.1	Solidární zvýšení daně u zaměstnanců	272
7.4.2	Solidární zvýšení daně u podnikatelů	274
7.4.3	Solidární zvýšení daně u spolupracujících osob	276
7.5	Inkorporace daně dědické a darovací do zákona o daních z příjmů z pohledu daně z příjmů fyzických osob	277
7.6	Daňové aspekty tichého společníka	284
7.7	Ukončení účasti člena v obchodní korporaci	286
7.7.1	Ukončení účasti společníka ve společnosti s ručením omezeným – realizace vypořádacího podílu	287
7.7.2	Převod podílu společníka ve společnosti s ručením omezeným	290
7.8	Ukončení podnikání fyzické osoby	291
7.8.1	Ohlašovací povinnost poplatníka a archivace dokladů	291
7.8.1.1	Ohlášení ukončení podnikání prostřednictvím živnostenského úřadu	291
7.8.1.2	Ohlášení ukončení podnikání prostřednictvím jiných institucí	293
7.8.1.3	Archivace dokladů	294
7.9.2	Úpravy základu daně, pokud poplatník vedl účetnictví	294
7.9.3	Úpravy základu daně, pokud poplatník vedl daňovou evidenci	295
7.9.4	Úpravy základu daně, pokud poplatník uplatňoval výdaje procentem z příjmů	296
7.9.5	Obchodní majetek poplatníka při ukončení podnikání	297
8	Specifické daňové případy u právnických osob	299
8.1	Základní principy zdaňování veřejně prospěšných poplatníků	299
8.2	Základní principy zdaňování provozovatelů solárních elektráren	304
8.3	Zdaňování příjmů veřejných obchodních společností a komanditních společností včetně jejich společníků	308
8.3.1	Zdaňování příjmů veřejných obchodních společností (v. o. s.)	308

8.3.2	Zdaňování příjmů komanditních společností.	309
8.4	Inkorporace daně dědické a darovací do zákona o daních z příjmů z pohledu daně z příjmů právnických osob.	310
9	Základní principy zdaňování cenných papírů	314
9.1	Obecné principy	314
9.2	Zdanění příjmů z cenných papírů u fyzických osob – nepodnikatelů.	315
9.2.1	Běžný příjem – příjem z držby cenného papíru.	315
9.2.2	Kapitálový příjem – příjem z prodeje cenného papíru . . .	316
9.3	Zdanění příjmů z cenných papírů u fyzických osob – podnikatelů . .	320
9.3.1	Běžný příjem – příjem z držby cenného papíru.	320
9.3.2	Kapitálový příjem – příjem z prodeje cenného papíru . . .	320
9.4	Zdanění příjmů z cenných papírů u právnických osob	322
9.4.1	Běžný příjem – příjem z držby cenného papíru.	322
9.4.2	Kapitálový příjem – příjem z prodeje cenného papíru . . .	323
	Seznam použité literatury	325